

Info om Herbariet 2025

I det här häftet hittar du information om Herbariet.

Mera info på skolans hemsida.

Från hemsidan kan du ladda ner en miniflora med bild på de växter som ska samlas.

Nu gör vi ett eget herbarium (växtsamling)

Eleverna i åk 7 och 8 samlar växter och gör ett eget herbarium. Målet är att öka artkännedomen på de vanligaste växterna i vår omgivning. Samtidigt underlättas inläringen i åk 8 där en stor del av stoffet handlar om växter i våra skogar och myrar. Föräldrarna kan bistå med hjälp men syftet är inte att de skall samla växterna åt eleverna.

Herbarieläger vid Villa Elba ordnas i år den 4.6.2025 kl. 10-14. Under lägret får man hjälp med att samla växter till herbariet. Anmälning sker via Villa Elbas hemsida. Egen matsäck med.

Eleverna kommer att få ett vitsord för sitt herbarium. Bedömning i biologi period 1 åk 8 består till en tredjedel av herbarievitsordet (herbarium + växtförhör), en tredjedel av provet och resten av förhör/inlämningsuppgifter och aktivitet.

I årskurs 8 arrangeras ett växtförhör där de femtio växterna ingår. Eleverna gör förhöret oberoende av hur många växter de samlat. (De kan använda minifloran från hemsidan som hjälp vid läsningen.)

Sista inlämningsdag för herbariet är fredagen den 19 september 2025 kl. 14.00.

Vilka växter skall Du samla?

Bifogat följer en lista på 50 växter som skall ingå i herbariet. Du kan själv bestämma vilket vitsord du siktar på genom att studera vitsordsskalan. Du kan låna floror (böcker om växter) från biblioteket eller studera dem på förhand på internet på webbfloran eller virtuella floran. På skolans hemsida finns en miniflora som hjälper dig komma i gång.

Det viktiga är att du klarar av att identifiera växten och är säker på vilken art det är fråga om.

Du kan även fotografera växter, dock får endast hälften av dina växter vara fotograferade (ex 15 foton + 15 pressade växter = vitsordet 7). Ta med en lapp med ditt namn och datum och sätt den bredvid växten du fotograferar så att vi ser att det är dina foton. Det här för att undvika att eventuella bilder kopieras från internet.

Vitsordsskalan:

VITSORD	ANTALET VÄXTER
10	47 <
9½	44 – 46
9	41 – 43
8½	38 – 40
8	35 – 37
7½	32 – 34
7	29 - 31
6½	26 - 28
6	23 – 25
5½	20 – 22
5	17 – 19
4½	15 -16
4	< 14

Du kan välja att lämna in de fotograferade växter på två olika sätt, men du väljer endast ett av nedanstående:

1. Bilder på växterna förses med faktaruta, printas ut och sätts på separata blad i ditt herbarium.
2. Bilderna sätts in i en PowerPoint, förses med faktaruta och lämnas in i Teams (se inlämningsuppgifter i Teams på hösten 2025).

De flesta av växterna hinner du plocka i maj och sedan när skolan börjat. När skolan börjat finns det också gott om tid att plocka och pressa växter.

Vill då få ett riktigt bra vitsord kan du plocka och pressa växter även på sommaren. Vissa av växterna blommar på sommaren och är svåra att hitta i maj eller augusti.

I början av läsåret gör vi en frivillig en timmes ledd utfärd efter skoldagen till närmiljön och samlar växter. Under en sådan kort tur hittar vi över 20 växter som växer på sensommaren. Dessutom kommer vi på hösten att göra en exkursion där det finns möjlighet att plocka växter.

Så här gör du:

1. Samla växterna i torrt väder.
2. Ta hela växten (utom roten) om det är frågan om små växter, tag endast blomma och några blad om det är stora växter (träd, buskar).
3. Placera växten mellan dagstidningspapper, bred ut blad och blomma vackert och lägg pappersremсор över som du tejpar fast (obs! tejpa inte direkt på växten).
4. Placera i press ca två veckor (som press duger tex en spånskiva och 6 tegelstenar eller tunga böcker).
5. Efter två veckor: Lossa växten försiktigt från tidningen och tejpa upp växten vackert på ett A4-papper. Kopieringspapper går an. Har du aningen tjockare papper så är det bättre.
6. Gör en etikett som du limmar fast nere i högra hörnet, etiketten skall se ut som modellen och innehålla samma uppgifter som modellen
7. Gör en vacker pärm av papp eller stadigare papper Obs! Inte ringpärm, man får inte göra hål i papperet för insättning i en ringpärm. Du kan i stället använda en mapp för lösa papper.

8. Nere i högra hörnet ska du på varje papper med växter ha följande fakta:

Växtnamn: _____

Växtplats: _____

Datum: _____

Insamlat av: _____

Några säkerhetsdetaljer

Växter som pressas är bäst att ha i ett garage eller rum där ingen sover.

En del personer som är allergiska kan få symptom av Gråbo.

Det finns växter som har vassa taggar och grässtrån som kan skära upp sår.

Se upp att du inte bränner dig på brännässlor.

Det finns en farlig växt som heter jätteloka (*Kaukasianjättiputki*) som blivit vanligare och som sprids lätt. Den ska man inte röra för den har en saft som ger allvarliga brännsår på huden.

Jättelokan kan bli mycket hög och stor. ->

Kom ihåg att alltid tvätta händerna efter att du plockat växter.

Var försiktig – du kan bli intresserad av växter och naturen. 😊

VÄXTER herbariet läsåret 2025-2026 (latinska samt finska namnet inom parentes),
blomningstid:

Växterna skall vara i nummerordning enligt listan nedan.

ÄNGAR, DIKEN, GÅRDSPLANEN

1. Solöga, smörblomma (*Ranunculus acris*, niittyleinikki), juni-september
2. Hundfloka, hundloka, hundkäx (*Anthriscus silvestris*, koiranputki), juni-juli
3. Rödblära (*Melandrium rubrum*, puna-ailakki), juni-augusti
4. Humleblomster (*Geum rivale*, ojakellukka), maj-juli
5. Kråkvicker (*Vicia cracca*, hiirenvirna), juni - augusti
6. Rödklöver (*Trifolium pratense*, puna-apila), juni-september
7. Vitklöver (*Trifolium repens*, valkoapila), juni-september
8. Groblad (*Plantago major*, piharatamo), juli-september
9. Älggräs, älgört (*Filipendula ulmaria*, mesiangervo), juni-augusti
10. Röllika (*Achillea millefolium*, siankärsämö), juli-september
11. Nysört (*Achillea ptarmica*, ojakärsämö), juli-september
12. Dagdkåpa (*Alchemilla vulgaris*, poimulehti), maj-september
13. Trampört, trampgräs (*Polygonum aviculare*, pihatar), juni-september
14. Renfana (*Chrysanthemum vulgare*, pietaryrtti), augusti-september
15. Gatkamomill (*Matricaria matricarioides*, pihasaunio), juni-september

SKOGEN

16. Vårfryle (*Luzula pilosa*, kevätpiippo), april-maj
17. Harsyra (*Oxalis acetosella*, ketunleipä, käenkaali), maj-juni
18. Linnea (*Linnaea borealis*, vanamo), juni-juli
19. Skogsstjärna (*Trientalis europaea*, metsätähti), maj-juni
20. Vårtbjörk (*Betulaceae pendula*) april-juni ELLER
Glasbjörk (*Betulaceae pubescens*) april-juni
21. Lönn (*Acer plantanoides*, vaahtera), maj
22. Asp (*Populus tremula*, haapa), april-maj
23. Mjölke, mjölkört, duntrav, rallarros (*Chamaenerion angustifolium*, maitohorsma),
juli-augusti
24. Ekorrbär (*Maianthemum bifolium*, oravanmarja), juni
25. Blåbär (*Vaccinium myrtillus*, mustikka), maj-juni
26. Lingon (*Vaccinium vitis-idaea*, puolukka), maj-juni
27. Gullris (*Solidago virgaurea*, kultapiisku), juli-september
28. Ängskovall (*Melampyrum pratense*, kangasmaitikka), juni-augusti
29. Rönn (*Sorbus aucuparia*, pihlaja), maj-juni
30. Kammosa (*Ptilium crista-castensis*, sulkasammal)
31. Husmossa (*Hylocomium splendens*, metsäkerrossammal)
32. Björnmossa (*Polytrichum commune*, korpikarhunsammal)
33. Väggmossa (*Pleurozium schreberi*, seinäsammal)

- 34. Renlav (*Cladonia rangiferina*, harmaaporonjäkälä)
- 35. Vitlav, fönsterlav (*Cladonia stellaris*, palleroporonjäkälä)
- 36. Islandslav (*Cetraria islandica*, isohirvenjäkälä)

MYREN

- 37. Kalvleka, kabbeleka (*Caltha palustris*, rentukka), maj-juni
- 38. Vitmossa (*Sphagnum* sp., rahkasammal)
- 39. Hjortron (*Rubus chamaemorus*, muurain, lakka, hilla), juni
- 40. Tranbär (*Oxycoccus quadripetalus*, karpalo), juni-juli
- 41. Kråkris / kråkbär (*Empetrum nigrum*, variksenmarja), maj-juni,
- 42. Ljung (*Calluna vulgaris*, kanerva), augusti-september
- 43. Getpors, skvattram (*Ledum palustre*, suopursu), juni, juli
- 44. Tuvull (*Eriophorum vaginatum*, tupasvilla), april-juni, ELLER
Ängsull (*Eriophorum angustifolium*, luhtavilla), maj-juni

STRANDEN

- 45. Klibbal (*Alnus glutinosa*, tervaleppä), mars-maj
- 46. Gråal (*Alnus incana*, harmaaleppä), mars-maj
- 47. Gulvial, ängsvial (*Lathyrus pratensis*, niittynätkelmä), juni-augusti
- 48. Kråklöver (*Comarum palustre*, kurjenjalka), juni-juli
- 49. Hönsbär (*Cornus suecica*, ruohokanukka), juni-juli
- 50. Missne (*Calla palustris*, vehka), juni